

Osa 4: TYÖSKENTEELYTAVAT

Kukaan ei ole seppä syntyessään

- Osaaminen kertyy vähitellen
- Osataksesi toimia yksilölliset tarpeet huomioivalla tavalla tee yhteistyötä statuksen omaajan kanssa, sillä hänellä on arvokasta kokemustietoa. Vain kuuntelemalla ja kysymällä voi tietää!
- Pyydä palautetta. Keskustelemalla opitte yhdessä ja ymmärrätte toisianne paremmin
- Ratkaisuja joutuu usein etsimään ja kokeilemaan ennen kuin löytyy parhaiten toimiva vaihtoehto

Hengityshalvausstatuksen omaajan kanssa työskentelyn periaatteet

- Käyttäjälähtöisyys: olen töissä toista varten
- Asenne: pyrin toimimaan toisen tarpeita palvellen ja itsemääräämistä kunnioittaen
- Toimintatapa: hengitystuesta huolehtimisen lisäksi mahdollistan yhdenvertaisia toimintamahdollisuuksia ja osallisuutta

Hengityshalvausstatuksen omaajien keskeiset toiveet

- Käyttäjälähtöisyyttä toiminnan suunnitteluun
- Yksilöllisen tarpeen mukaisia järjestelyitä ja käytäntöjä
- Vaikutusmahdollisuuksia ja yhdessä sopimista
- Yksityisyyden tarpeiden huomioimista
- Turvallisuuden varmistamista

Näihin asioihin voit vaikuttaa ammattitaidollasi ja toimintatavoillasi. Voit mahdollistaa statuksen omaajan hyvän elämänlaadun ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin sekä oman näköisen elämän

Arjen aakkosia

- Teet niitä asioita, joita hengityshalvausstatuksen omaaja tekisi itse, jos hänellä ei olisi toimintarajoitetta
- Autat häntä toteuttamaan oman näköistä elämää
- Toimit paitsi statuksen omaajan ”käsinä ja jalkoina”, myös ”silminä ja korvina”, jotta arki sujuu ja ympäristö pysyy turvallisena
- Opastat myös muita ammattilaisia hengityshalvausstatuksen omaajan yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden ymmärtämiseen

Näitä taitoja tarvitset

A. Käyttäjälähtöisyyden toteuttamistavat

B. Vuorovaikutustaidot

- Ihmissuhteiden ja toimintaympäristöjen huomioimisen taidot
- Sopivat koskettamisen tavat

C. Yksityisyyden suojaamisen tavat

D. Turvallisuudesta huolehtimisen taidot

Näitä käydään seuraavassa tarkemmin läpi

A. Käyttäjälähtöisyyden toteuttaminen sisältää

- Itsemääräämisen kunnioittamisen
- Yksilöllisten tarpeiden mukaisen toiminnan
- Joustavuuden

Itsemääräämisoikeus mahdollistaa yhdenvertaisen elämän

Itsemääräämisoikeus = oikeus tehdä valintoja omista lähtökohdista

- Tahto, toivomukset ja mielipide
- Elämäntapa ja näkemykset

Työntekijänä mahdollistaa statuksen omaajan itsemääräämisoikeuden toteutumista

Joku voi esimerkiksi haluta valvoa pelaten aamuyöhön ja nukkua myöhään. Tällöin ei ole mielekästä sopia iltavuoron työntekijälle iltatoimia, vaan ne toteutetaan yövuorossa statuksen omaajan vuorokausirytmissä

Miten voin tukea itsemääräämisoikeutta?

- Kysyn, mitä toinen haluaa. En päätä puolesta
- Kartan ennakkoluuloja (et sinä voi...) ja kannustan
- Vaikutan asenneilmapiiriin
- Pysähdyn kuuntelemaan, mitä toisella oikeasti on sanottavana

Yksilölliset tarpeet vaihtelevat

- Vuorokausirytmii
- Wc-käyntien määrä
- Siisteyden, puhtauden ja järjestyksen tarve
- Kiinnostuksen kohteet
- Kodin tunnelma, sisustus, tavarat, musiikki...
- Nostojen ja siirtojen tekemisen tapa ja useus (siirtoa/vuoro)
- Toimenpiteiden tekemisen tapa

Miten huomioin yksilölliset tarpeet ja toiveet?

- Kysyn ja kuuntelen
- Ymmärrän, että toimintakyvyn rajoitukset ovat jo yksinään kuormittavia
- Räättälöin ja sovellan tarpeen mukaan
- Varmistan, että yksilölliset tarpeet huomioidaan myös muiden toiminnassa
- Kerron muille toiveista ja toimintarajoitteista silloin, kun hengityslaitteen käyttäjä ei itse pysty siihen
- Selvitän toiveet siitä, kehen otetaan yhteyttä hätä- ja muissa tilanteissa

Joustavuus

- Tilanteet vaihtelevat ja toiveet sekä tarpeet muuttuvat
- Työntekijän valmius joustavuuteen järjestelyissä ja toimintatavoissa tuo statuksen omaajalle elämänlaatua
- Joustavuus mahdollistaa statuksen omaajan arjen sujuvuuden ja vähentää siten hänen stressitasoaan eli lisää hänen hyvinvointiaan

B. Hyvä vuorovaikutus merkitsee paljon

- Kohteliaisuus sekä rauhallisuus ovat osa ammattitaitoa
- Hengityshalvausstatuksen omaajan näkemysten kunnioittaminen on kaiken A ja O
- Rakentava ja ystävällinen työote sekä myönteisten vuorovaikutustapojen käyttö tekee työpäivistä mukavia. Hymy tarttuu!
- Oikean hetken ja sopivan ajankohdan valinta kullekin keskustelulle on olennaista
- Vuorovaikutustaitoja kannattaa opiskella!
Tutustu esimerkiksi

<https://mieli.fi/fi/mielenterveys/ihmissuhteet/vuorovaikutustaitoja-voi-oppia>

Vamman tai sairauden kanssa eläminen tuo kuormitusta

Toimintakyvyn rajoitteet synnyttävät usein

- fyysistä kipua sekä henkistä taakkaa ja väsymystä
- syrjäytymisestä johtuvaa rasitusta (vähemmistöstressiä)
- monenlaisia tunteita
- vaikutuksia mielialaan sekä hetkittäin että jatkuvammin

Katso kaksi videota hengityslaitteen kanssa elämisestä:
Elossa 24 -ohjelman jaksossa kohdassa 17.29

<https://areena.yle.fi/1-50520706?fbclid=IwAR1dRXqU5jXjwr8742MXxO0s-Ejc4ABCxpHMqLwwfw0aYT4AoYmChtEQs8>

Star shaped scar -dokumentti <https://areena.yle.fi/1-4355405>

